

Concluziile Consiliului din 20 mai 2014 privind formarea eficace a profesorilor ⁽¹⁾

(2014/C 183/05)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND CONTEXTUL POLITIC AL ACESTEI CHESTIUNI, ASTFEL CUM ESTE EXPUS ÎN ANEXA LA PREZENTELE CONCLUZII,

CONSIDERĂ CĂ:

1. Este recunoscut la scară largă faptul că predarea de înaltă calitate este unul din factorii-cheie pentru obținerea unor rezultate pozitive ale învățării, prin dezvoltarea cunoștințelor, competențelor, atitudinilor și valorilor de care cursanții au nevoie pentru a își valorifica pe deplin potențialul atât ca persoane, cât și ca membri activi ai societății și ai forței de muncă.
2. Într-o lume aflată în schimbare rapidă, rolul profesorilor – și așteptările care li se aplică – evoluează de asemenea, aceștia confruntându-se cu dificultățile ridicate de noi cerințe în materie de competențe, de evoluțiile tehnologice rapide și de creșterea diversității sociale și culturale, precum și cu necesitatea de a asigura o predare mai individualizată și de a răspunde nevoilor de învățare speciale.
3. Formatorii profesorilor au un rol esențial în menținerea și îmbunătățirea calității personalului didactic. Furnizarea unor servicii de înaltă calitate de formare inițială a profesorilor, de sprijin la început de carieră („integrare”) și de dezvoltare profesională continuă este un factor semnificativ pentru a asigura atât atragerea candidaților potriviți către profesia de cadru didactic, cât și faptul că profesorii dețin și își mențin competențele relevante de care au nevoie pentru a fi eficace în sălile de clasă de astăzi.
4. Îmbunătățirea programelor de formare a profesorilor și a proceselor de recrutare necesită identificarea prealabilă a competențelor profesionale necesare profesorilor în diferite etape ale carierei lor. Cadrele de competență profesională pot fi utilizate pentru a crește standardele de calitate prin definirea cunoștințelor, competențelor și atitudinilor pe care profesorii, inclusiv cei din domeniul VET (învățământ profesional și tehnic) și al învățării în rândul adulților, ar trebui să le dețină sau să le dobândească. În mod similar, formatorii profesorilor care îi pregătesc pe aceștia din urmă să le preia sarcinile pot beneficia de acest tip de cadre.

RECUNOAȘTE CĂ:

1. Nu este neobișnuit pentru noii profesori să părăsească prematur această profesie, fenomen care poate duce la o pierdere semnificativă pentru persoanele vizate și pentru sisteme în ansamblu. Programe de formare inițială a profesorilor care să îi pregătească pe aceștia în mod adecvat de la bun început, împreună cu măsuri de integrare, mentorat și acordarea unei atenții sporite bunăstării personale și profesionale a profesorilor pot contribui la remedierea acestei probleme.
2. Formarea profesorilor ar trebui văzută ca parte integrantă a obiectivului strategic mai amplu de sporire a atractivității și a calității profesiei. Aceasta presupune strategii adecvate de selecție, recrutare și păstrare a profesorilor, formare inițială eficace, sprijin la început de carieră, învățare și dezvoltare profesională pe parcursul întregii cariere, feedback pedagogic și stimulente pentru profesori.
3. Programele de formare a profesorilor, indiferent dacă sunt destinate viitorilor profesori înainte ca aceștia să își înceapă cariera sau profesorilor în exercițiu în contextul dezvoltării profesionale continue, ar trebui să fie suficient de flexibile pentru a răspunde schimbărilor din procesul de predare și învățare. Acestea ar trebui să se bazeze pe experiența proprie a profesorilor și să vizeze încurajarea abordărilor interdisciplinare și bazate pe colaborare, astfel încât instituțiile de învățământ și profesorii să considere că face parte din sarcinile lor să lucreze în cooperare cu părți interesate relevante, cum ar fi colegi, părinți și angajatori.

(¹) În sensul prezentului text, termenul „profesor” se referă la profesorii din învățământul preuniversitar, la profesorii și formatorii din învățământul profesional și tehnic (VET), precum și la formatorii adulților.

Termenul „formator al profesorilor” este utilizat pentru a descrie toate persoanele care facilitează în mod activ învățarea formală pentru profesorii în devenire și pentru cei în exercițiu, inclusiv la nivelul formării inițiale a profesorilor sau al dezvoltării profesionale continue.

4. Răspândirea rapidă a instrumentelor de învățare digitale și a resurselor educaționale deschise creează totodată nevoia ca profesorii să dobândească o înțelegere suficientă a acestora, pentru a putea dezvolta competențe digitale relevante și a le utiliza în mod eficace și adecvat în cadrul predării. Aceste instrumente noi pot contribui, de asemenea, la asigurarea accesului egal la un învățământ de înaltă calitate pentru toți.

CONVINE CĂ:

1. Formarea inițială ar trebui să le ofere viitorilor profesori competențele esențiale necesare pentru realizarea unui act de predare de înaltă calitate, precum și să le stimuleze motivația de a dobândi competențe și de a și le actualiza pe parcursul întregii lor cariere. Ținând seama pe deplin de contextele naționale, formarea inițială ar trebui nu numai să includă cunoașterea materiei și competențe pedagogice consolidate prin perioade integrate de experiență practică de predare, ci și să încurajeze autoreflexia și munca în colaborare, adaptarea la clasele multiculturală și acceptarea unor roluri de conducere.
2. Printre aspectele specifice cărora programele de formare a profesorilor ar trebui să le acorde o mai mare atenție se numără metode eficiente de sprijinire a cursanților să dobândească competențe transversale precum competențe digitale, capacitatea de a învăța, spirit antreprenorial, gândire creativă și critică, precum și să își consolideze competențele lingvistice. În plus, ar trebui să se ia în considerare modalități eficiente de sprijinire a diferitelor grupuri de cursanți, inclusiv a celor cu nevoi speciale și/sau proveniți din medii defavorizate.
3. Formarea inițială a profesorilor ar putea beneficia de sistemele de asigurare a calității și de revizuirile periodice din cadrul acestora, punându-se accentul pe obținerea rezultatelor necesare ale învățării, pe calitatea și durata adecvată a experienței practice și pe asigurarea relevanței conținutului predării.
4. Instituțiile de învățământ superior care furnizează formare inițială pentru profesori ar putea fi consolidate ca centre pentru formarea atât a profesorilor, cât și a formatorilor acestora, precum și pentru efectuarea de cercetări cu privire la dezvoltarea competențelor profesorilor și la metode de predare și de învățare eficiente.
5. Prin dialoguri și parteneriate între furnizorii de activități de formare a profesorilor și instituțiile de învățământ, precum și cu reprezentanți ai pieței muncii și cu comunitatea, se pot obține perspective și idei utile pentru elaborarea și aplicarea programelor de formare a profesorilor. Astfel de parteneriate pot contribui, de asemenea, la promovarea unei abordări mai coordonate a calificărilor, a standardelor de competență și a furnizării activităților corespunzătoare de formare, în special în domeniul VET și al învățării în rândul adulților.
6. Atât formarea inițială a profesorilor, cât și dezvoltarea profesională continuă ar trebui să se bazeze pe o cercetare pedagogică aprofundată și să aplice metode de învățare pentru adulți bazate pe comunități de practică, pe învățarea on-line și pe învățarea reciprocă. Acestea ar trebui să asigure faptul că profesorii au ocazii periodice de a își actualiza cunoștințele în materie și de a primi sprijin și formare privind metode de predare eficiente și inovatoare, inclusiv privind cele bazate pe tehnologii noi.

INVITĂ STATELE MEMBRE, CU RESPECTAREA PRINCIPIULUI SUBSIDIARITĂȚII ȘI A AUTONOMIEI INSTITUȚIONALE ȘI ÎN CONFORMITATE CU SITUAȚIA NAȚIONALĂ:

1. Să depună eforturi pentru a se asigura că programele de formare inițială a profesorilor le oferă viitorilor profesori posibilități de dobândire a tuturor competențelor relevante de care au nevoie pentru a-și începe cu succes cariera.
2. Să promoveze dezvoltarea unor cadre cuprinzătoare de competență profesională pentru profesori⁽¹⁾, care să definească competențele și calitățile de care au nevoie aceștia în diferite etape ale carierei lor sau în diferite situații de predare. Aceste cadre ar trebui să fie suficient de flexibile pentru a răspunde nevoilor în schimbare și ar trebui discutate în cooperare cu părțile interesate relevante.
3. În mod similar, să încurajeze instituirea de cadre de competență profesională pentru formatorii profesorilor, stabilind competențele de care au nevoie aceștia și consolidând în același timp colaborarea și schimbul de practici *inter pares* și dezvoltând domenii precum mentoratul în cadrul școlii pentru profesorii noi.
4. Să exploreze în continuare potențialul cooperării consolidate, al parteneriatelor și al creării de rețele cu o serie largă de părți interesate în elaborarea de programe de formare a profesorilor.

(¹) Pe baza raportului din iulie 2013 al fostului Grup de lucru tematic privind dezvoltarea profesională a profesorilor (Sprijinirea dezvoltării competențelor profesorilor pentru rezultate mai bune ale învățării).

5. Să promoveze predarea și învățarea digitale eficiente, prin asigurarea faptului că formatorii profesorilor și profesorii înșiși dobândesc un nivel suficient de competențe digitale și că învață cum să ajute cursanții să utilizeze resursele digitale în mod rațional și în condiții de siguranță și cum să gestioneze mai bine procesele de învățare individuale, prin intermediul unor programe actualizate de formare a profesorilor și prin îmbunătățirea accesului la resurse educaționale deschise de calitate și a utilizării acestora.
6. Să utilizeze posibilitățile de finanțare oferite de instrumentele UE, cum ar fi programul Erasmus+ și, după caz, Fondul social european, pentru:
  - (i) a sprijini politicile statelor membre care vizează îmbunătățirea calității formării inițiale a profesorilor și a dezvoltării profesionale continue a acestora; și
  - (ii) a promova mobilitatea viitorilor profesori, a personalului didactic și a formatorilor profesorilor și a încuraja parteneriatele strategice, experimentarea la nivelul politicilor și proiectele prospective în domeniul formării profesorilor, permițând în special testarea unor metodologii noi și punerea în practică a cadrelor de competență.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA:

1. Să valorifice pe deplin structurile ET 2020 din cadrul metodei deschise de coordonare pentru a consolida procesul de elaborare a politicilor pe bază pe date concrete și pentru a dezvolta și a disemina practicile de succes la nivelul politicilor privind:
  - programe eficiente de formare a profesorilor, cu accent pe formarea inițială a profesorilor și pe modulele în care ar trebui tratate abordările în materie de predare bazate pe colaborare;
  - dezvoltarea profesională a formatorilor în domeniul VET din cadrul companiilor, având în vedere rolul crucial al acestora în asigurarea unor ucenicii de înaltă calitate și a altor forme de învățare la locul de muncă;
  - sporirea relevanței programelor de învățământ în domeniul formării profesorilor, precum și a competențelor profesionale ale profesorilor și formatorilor, după caz printr-o cooperare mai strânsă cu angajatorii (inclusiv societăți).
2. Să exploateze rezultatele unor studii și anchete relevante, cum ar fi TALIS ⁽¹⁾, pentru a aborda implicațiile la nivelul politicilor ale opiniilor și punctelor de vedere ale profesorilor și directorilor unităților de învățământ cu privire la formarea profesorilor.
3. Să identifice, prin intermediul cercetării, exemple privind cele mai eficiente metode și practici prin care profesorii să ajute cursanții să își gestioneze procesul de învățare într-un mod eficient în mediile de învățare multidimensionale de astăzi.

INVITĂ COMISIA:

1. Să constituie comunități de profesori, în special viitori și recent recrutați, prin utilizarea platformelor europene existente pentru profesori, cum ar fi eTwinning, în vederea dezvoltării în continuare a colaborării *inter pares* cu privire la practicile de predare din întreaga UE.
2. Să sprijine cooperarea cu partenerii, rețelele și organizațiile care pot oferi experiență și „know-how” cu privire la elaborarea de programe eficiente de formare a profesorilor, în special programe de formare inițială.

⁽¹⁾ Sondajul internațional al OCDE privind predarea și învățarea.

ANEXĂ

Contextul politic

1. Articolele 165 și 166 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.
2. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele fundamentale pentru învățarea pe tot parcursul vieții ⁽¹⁾.
3. Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului din 15 noiembrie 2007, privind îmbunătățirea calității pregătirii cadrelor didactice ⁽²⁾.
4. Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale pentru perioada de până în 2020 (ET 2020).
5. Concluziile Consiliului din 26 noiembrie 2009 privind dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și a directorilor unităților de învățământ ⁽³⁾.
6. Comunicatul de la Bruges din 7 decembrie 2010 și concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind prioritățile cooperării europene consolidate în domeniul educației și al formării profesionale pentru perioada 2011-2020 ⁽⁴⁾.
7. Rezoluția Consiliului din 28 noiembrie 2011 privind un plan european reinnoit pentru învățarea în rândul adulților ⁽⁵⁾.
8. Concluziile Consiliului din 26 noiembrie 2012 privind educația și formarea profesională în Europa 2020 – contribuția educației și formării profesionale la redresare, la creșterea economică și la crearea de locuri de muncă ⁽⁶⁾.
9. Concluziile Consiliului din 15 februarie 2013 privind investițiile în educație și formare profesională – o reacție la Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune și Analiza anuală a creșterii pentru 2013 ⁽⁷⁾.
10. Concluziile Consiliului din 25 noiembrie 2013 privind conducerea eficace în educație ⁽⁸⁾.
11. Regulamentul (UE) nr. 1288/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a acțiunii „Erasmus +”: Programul Uniunii pentru educație, formare, tineret și sport ⁽⁹⁾.
12. Concluziile Consiliului din 24 februarie 2014 privind o educație și o formare profesională eficace și inovatoare pentru a investi în abilități – sprijinirea Semestrului european 2014 ⁽¹⁰⁾.

Alt context

1. Comunicarea Comisiei din 20 noiembrie 2012 privind Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune.
2. Raportul Eurydice din 2013 intitulat *Key Data on Teachers and School Leaders in Europe* („Date esențiale privind profesorii și directorii unităților de învățământ din Europa”).

⁽¹⁾ JO L 394, 30.12.2006, p. 10.

⁽²⁾ JO C 300, 12.12.2007, p. 6.

⁽³⁾ JO C 302, 12.12.2009, p. 6.

⁽⁴⁾ JO C 324, 1.12.2010, p. 5.

⁽⁵⁾ JO C 372, 20.12.2011, p. 1.

⁽⁶⁾ JO C 393, 19.12.2012, p. 5.

⁽⁷⁾ JO C 64, 5.3.2013, p. 5.

⁽⁸⁾ JO C 30, 1.2.2014, p. 2.

⁽⁹⁾ JO L 347, 20.12.2013, p. 50.

⁽¹⁰⁾ JO C 62, 4.3.2014, p. 4.